

Korku Benim Sahibim Romanında Korku Duygusunun İzdüşümleri

Ahmet EVİS

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Hatay, Türkiye

Makale Bilgisi

ÖZET

Geliş Tarihi: 21.06.2024
Kabul Tarihi: 18.10.2024
Yayın Tarihi: 31.12.2024

Anahtar Kelimeler:

Filiz Özdem,
Korku Benim Sahibim,
Korku,
Modern roman,
Psikanalitik edebiyat.

Filiz Özdem, "Veda Üçlemesi" adıyla kaleme aldığı serinin ilk kitabı olan Korku Benim Sahibim romanında, başkişinin hissettiği korku duygusunun farklı görünümlerini birbiriyle bağlantılı olarak derinlemesine işlemektedir. Çoğu yönüyle modern sanat estetiğine uygun şekilde yazılan eser, başkişinin iç dünyasında yaşadığı çalkantılarını, kimlik arayışını, rüyalarını, hayallerini ve bunlarla eşsüremlili biçimde ortaya çıkan yalnızlık, karamsarlık, mutsuzluk ve korku hislerini tematik bir düzlemde ele alır. Sosyal çevrenin kişi üzerinde etkisi, mekân-insan, insan-eşya, insan-insan ilişkisi gibi dış etkenler ile genetik faktörler ve psikolojik durumların meydana çıkardığı iç etkenlerin tesiri neticesinde eser, baştan sona dek korku duygusu etrafında şekillenir. Romanın, temelde "ben", "bilinç", "kolektif bilinçaltı", "hafıza", "nevroz", "korku" gibi kavramlar odağında kişinin kendini gerçekleştirme ve/ya özgür bir kimliğe kavuşma arzusuna yöneldiği anlaşılır. Ayrıca eserde otoriter, egemen güç eleştirisi hem devlet hem de baba figürü üzerinden okurun dikkatine sunulur. Bu çalışmada betimsel bir metot tercih edilmiş olup öncelikle literatür taraması yapılmış, ardından içeriğe bağlı olarak psikanaliz başta olmak üzere eser merkezli tahlillere başvurulmuştur. Varoluşçu felsefe ve nihilizm gibi akımların da romanda azımsanmayacak ölçüde kullanıldığı gözlemlenmiştir. Yapılan incelemeler neticesinde yazarın, korkuyu kişinin gündelik yaşantısından başlayarak hayatının her anına sirayet eden bir duygu şeklinde tasarladığı görülmüştür.

The Projections of the Emotion of Fear in the Novel "Korku Benim Sahibim"

Article Info

ABSTRACT

Received: 21.06.2024
Accepted: 18.10.2024
Published: 31.12.2024

Keywords:

Filiz Özdem,
Korku Benim Sahibim,
Fear,
The modern novel,
Psychoanalytic literature.

Filiz Özdem, in her first book of the trilogy titled "Veda Üçlemesi" named "Korku Benim Sahibim," thoroughly delves into the various facets of the protagonist's experienced feeling of fear, intricately interconnected. The work, written in a manner largely congruent with modern art aesthetics, thematically addresses the protagonist's inner turmoil, identity quest, dreams, and fantasies, intertwined with emerging feelings of loneliness, pessimism, unhappiness, and fear. The impact of the social environment on the individual, external factors such as space-human, human-object, and human-human relationships, along with the influence of genetic factors and psychological conditions, result in the entire work being shaped around the emotion of fear from start to finish. The novel focuses on concepts such as "self," "consciousness," "collective unconscious," "memory," "neurosis," and "fear," revealing the protagonist's desire for self-realization and/or attaining a free identity. Additionally, the novel presents a critique of authoritarian, dominant power through both the state and the father figure, capturing the reader's attention. In this study, a descriptive method has been chosen, beginning with a literature review and subsequently resorting to content-based analyses, primarily in psychoanalysis. Observations indicate a significant incorporation of existentialist philosophy and nihilism in the novel. Through these examinations, it becomes evident that the author conceptualizes fear as an emotion that permeates every moment of a person's life, starting from their everyday experiences.

Bu makaleye atıfta bulunmak için:

Evis, A. (2024). Korku Benim Sahibim Romanında Korku Duygusunun İzdüşümleri. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 8(2), 386-399. <http://dx.doi.org/10.51117/metder.2024.81>

* Sorumlu Yazar: Ahmet EVİS, ahmetevis@gmail.com

This article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

GİRİŞ

Tarihin kaynaklarla ulaşılan ilk çağlarından itibaren korkma duygusu gerek çevresel gerekse psikolojik düzlemde insanlığın temel meselelerinden biri olur. Ferdî ve toplumsal yansımalarıyla bireysel yahut kolektif bir kimlikte öncelikle içgüdüsel ve sonrasında öğrenmelere dayalı olarak şekillen korkular, modern çağlarda psikoloji, felsefe, sosyoloji gibi farklı disiplinlerin çalışma sahaslarında çeşitli dönüşümlerin yaşanmasına imkân tanır. İlmî çalışmaların sanatla organik bağı düşünüldüğünde söz konusu dönüşümlerin resim, mimari ve edebiyat alanlarında etkileri kısa süre içerisinde somut şekilde gözlemlenir.

Sözlük anlamıyla korku, “bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında duyulan kaygı, üzüntü; gerçek veya beklenen bir tehlike ile yoğun bir acı karşısında uyanan (...) karmaşık fizyolojik değişmelerle kendini gösteren duygu” (TDK, 2011, s. 1482) şeklinde tanımlanır. Bir başka tanımda ise korku hissi insan zihninde sistemli bir yapılanma şeklinde açıklanır: “Korku beklenmedik ve öngörülemeyen bir durumla karşılaşılın insanın zihnini yoğunlaştırmasını sağlayan bir mekanizmadır” (Furedi, 2001, s. 8). Ayrıca korku “kişinin benlik ve ego duygusu için gerçek bir kayıp veya zarar beklentisidir” (Gupta, 2009, s. 4).

Bir eylem ya da durum karşısında beliren korku, temelde insan davranışlarına yön veren, kimlik inşasında fonksiyonellik taşıyan içgüdüsel insani bir olgudur. Bilinç, bilinçdışı, kolektif hafıza üzerindeki etkisi bakımından bireysel ve toplumsal karşılıkları bulunan korku hissi, özellikle psikoloji ve sosyoloji alanlarında bilimsel bir çerçevede işlenir. Psikanaliz, kitle psikolojisi gibi spesifik çalışma sahaslarında ayrıntılı şekilde irdelenen korku duygusu, çeşitli rahatsızlıklara yol açması nedeniyle kişi veya toplumlar üzerinde iyileştirilmesi ya da düzenlenmesi gereken rahatsızlıkların boy göstermesine yol açmıştır. Sigmund Frued ile başlayan ve daha sonraları bir ekole dönüşüp geliştirilen psikanaliz terapileri, kitlesel yahut küresel riskler karşısında ortaya çıkan sosyolojik kuramlar anılan rahatsızlıkların çözüme kavuşturulma çabaları şeklinde değerlendirilebilir.

Tarihsel gelişim süreci içerisinde modernite ile ortaya çıkan ilmî ve teknolojik atılımlar; güç, sınırsız özgürlük ve mutluluğa ulaşılabilceği düşüncesini doğursa da insan-nesne ilişkisi etrafında beliren psişik semptomlar; yalnızlaşma, ötekileşme ve tükenmişlik sendromlarıyla bütünleşerek ferdî düzlemde varlık-yokluk problematiğini gittikçe belirgin hâle getirir (Belkıs Yeter, 2019, s. 267). Özellikle modern çağın ortaya çıkışı, sömürgecilik, pragmatist bir yaşam tarzına dayanan sistem, insan merkezli anlayışların hegemonyası karşısında manevi değerlerden uzaklaşılması, toplumsal yozlaşma, üst üste gerçekleşen dünya savaşları gibi tesiri uzun süren menfi yaşantılara yol açarak farklı korkuların belirmesine yol açar. Bu dönemle beraber insanoğlu, yaptıklarından hareketle yapabileceklerinden de korkar hâle gelip şizofrenik bir kimliğe bürünür. Modern dönemin âdeta bir korku çağına dönüşmesi beraberinde postmodern eleştirel bir söylem veya yaşam tarzının doğumuna olanak tanımıştır. Günümüzde salgın hastalıklar, soykırımlar, artan terör eylemleri, internet temelli yozlaşma, doğal afetler, hayati kaynakların her geçen gün azalması vs. önceki korku türlerine yenilerinin eklenmesine neden olur. Keza tüm bu hususlar tarihsel süreç ilerledikçe yeni ve kamusal alana da sirayet eden bir “korku çağı”nın habercisidir (Sağır & Aktaş, 2017, s. 461). İçinde bulunduğumuz postmodern yahut post-postmodern dönemde her geçen gün ortaya çıkan yeni kıyamet senaryoları ve/ya komplo teorileri belirtilen endişeler bağlamında anlamlıdır.

Sanatçıların ilham kaynaklarından biri olan korku, yaratılan eserin türüne göre farklı sembolik anlamlar kazanabilir. “Sanat özellikle de edebiyat sanatçının kendi iç uzlaşmazlıklarını çözmek, korkularını katlanılabilir hâle getirmek için sığındığı limanlardandır” (Atlı, 2017, s. 203). Sanat-sanatçı ilişkisine göre değerlendirildiğine “Freud, sanatın bir nevroz olduğunu söylemekte ve bununla sosyal yasaklardan dolayı bastırılmış duyguların, insan içgüdü ve ihtiraslarının süblimasyonla sanata dönüştürüldüğünü ve sosyal beğeni kazanıldığını söylemektedir” (Kantarcıoğlu, 2009, s. 258). Söz

konusu nevroitiklik bağlamında sanat eseri, yaratıcısının bilinçdışında yer eden arzu, korku ya da huzursuzluklarını temsil eden sembolleri yansıtan bir belge niteliğindedir (Moran, 2009, s. 136). Edebiyatta daha çok ölüm korkusu, yalnızlık, yoksulluk, bağımsızlığın tehlikeye düşüşü, terk edilme, fiziksel ve psikolojik şiddetten kaçınma gibi tematik çerçeveler etrafında işlenen korku hissi çeşitli gerilim unsurları etrafında metnin temel dokusunun oluşumunda işlevsel bir misyon kazanır. Gerek kurgusal gerekse tematik düzlemde esere yön veren korkma duygusu, yazarının elinde çözülmesi gereken bir problematiğe dönüşür. Hemen her türden edebî formda işlenmeye müsait olan söz konusu his, nesir türünün sunduğu imkânlar dahilinde daha ayrıntılı şekilde işlenir. Zira Edgar E. Poe'ya göre şiir, estetik bir tasarımı odak almaya daha uygunken öykü ise ulaşmayı hedeflediği realiteyi; korku, dehşet gibi duygular etrafında oluşturmaya daha müsaittir (Tosun, 2011, s. 18-19). Romanlar ise kapsamının genişliği bakımından gerek kişileri gerek olayları gerekse durumları daha ayrıntılı şekilde sunar. Keza “karakterlerin derin ruh tahlilleri, hayat safhalarının genişçe anlatılması romanın özelliklerindedir. Yaşadığımız dünyadaki her şey, romana konu olabilir. Roman, olayları anlamak ve anlatmak ihtiyacından doğmuştur denebilir (Karataş, 2001, s. 349). Bu bakımdan insanın iç dünyasını gerçekçi bir şekilde sunmayı amaçlayan modern romanlarda korku hissine bağlı melankolik durumlara sıklıkla rastlanır. Ferdî ve toplumsal düzeyde ortaya çıkan problemlerin tesirleri ontik sorgulamalar ve eleştirel olarak söz konusu romanlarda açıkça gözlemlenir. Kişinin kendini gerçekleştirme sürecine dair mücadelesi, yabancılaşma durumuna bağlı şekilde beliren “öteki” kavramı anılan türde çoğunlukla pesimist bir düzlemde işlenir.

Şiir, çeviri, şehir monografisi, roman, deneme, akademik çalışmalar gibi farklı türlerde eserler veren Filiz Özdem, romanlarıyla ön plana çıkar. Yazarın çoğu modern roman kimliğine uygun duran eserleri korku kavramı etrafında kaleme alınır. Söz konusu kavram dışında sıklıkla başvurduğu rüya, gündüz düşleri, zamana dair özgün yorumlamalar da yine onun modern romana uygun düşen içeriklerini teşkil eder. Ayrıca Özdem'in almış olduğu felsefe eğitiminin de eserlerine yoğun biçimde sirayet ettiği rahatlıkla söylenebilir. Romanlarında varoluşçuluk, nihilizm ve ekspresyonizm gibi insan psikolojisine odaklanan akımların genellikle fenomenolojik bağlamda septik bir düzleme taşındığı dikkat çeker. Eserlerdeki başkışiler özellikle varoluşçuluk düşüncesi etrafında ortaya çıkan insan profiline uygun düşer. Nitekim varoluşçuluğun yeni öznesi “yaşamda ve düşüncede izleyici değil aktör olarak yer alan, bu dünyada olmaklığıyla, aldığı sorumluluklarla kendi kendini inşa eden bir öznedir” (Güngör, 2023: s. 118). Söz konusu özne Nietzsche'nin üstinsan kavramına kısmen uygundur: “Üstinsan: güç istencinin onu yönlendirdiği her durumu sonuna kadar -iyinin ve kötünün kriter olmadığı, ahlaki kaygılardan uzak – yaşayan ve kendi yaşamını sonsuz kere tekrar etmeye gönüllü olan insandır” (Keser, 2022, s. 59). Bunlar dışında etnolojik değişkenler etrafında pozitivist ve sosyolojik okumalara da imkân tanıyan bir içerik sunması da Özdem'in eserlerinin özgün taraflarından bir diğeridir.

Sanat anlayışının temel değişkenleri incelendiğinde Özdem'in insan merkezli bir bakışla hayatı, varlığı, gerçekliği çok boyutlu ve farklı perspektiflerden sorguladığı söylenebilir. “Filiz Özdem'in insanın varoluşunu belirleyen olguları kararlılıkla konu edindiğini ve farklı kahramanların bambaşka öykülerinde sabırla sorguladığını, onları birleştiren bağları belirginleştirerek anlatılarını geliştirdiğini” (Celal, 2022) dile getirebiliriz. Eserlerinde tutarlı bir neden-sonuç ilişkisinin varlığı ise yazarın, psikolojik değişkenleri nesnel gerçekliğe göre inşa etmesiyle açıklanabilir: “Her koşul kendi gerçeğini getirir. En korkunç, en umutsuz koşullar bile. Biz de uyumlu ya da uyumsuz, o yeni gerçekle yaşamayı öğreniriz. Her gerçek kendi dilini doğurur. Heidegger'in dediği gibi, ‘dil varlığın evidir’ ve insan bu eve muhtaçtır” (Kulak, 2022). “Veda Üçlemesi”ni oluşturan *Korku Benim Sahibim* (2007), *Düş Hırkası* (2009) ve *Yalan Sureleri* (2010) romanlarının ortak noktaları, yaşam, ölüm, beden, bellek kavramları ile vaka ve şahısların ortak bir paydada buluşturulmasıdır (Aydın, 2015). Ayrıca her üç romanın başkışileri kadın karakterlerden oluşur. Hemen her yaş ve statüden kadın karakter ve tiplere yer veren Özdem'in bu tavrı, erkek egemen bir toplum ya da zihniyet karşısında konumlanan bir duruşu benimsediğini de

gösterir. Üç romanın merkezindeki kadınların hem bireysel hem de toplumsal yapı içinde yaşadığı problemler, yazarın evrensel bir soruna karşı farkındalık yaratma, okurları bilinçlendirme ve alternatif çözüm yolları üzerine düşünmeye sevk etmeye yönelik bir misyon taşıdığı söylenebilir.

Bu çalışmanın sonraki bölümlerinde incelemeye esas olarak tercih edilen Filiz Özdem'in *Korku Benim Sahibim* romanındaki korku kavramının farklı görünümleri birey üzerindeki etkileri etrafında incelenecektir. Romanın muhtevası gereği metodolojik bağlamda daha çok psikanalitik tahlillere yoğunlaşılacağı gibi gerekli noktalarda edebiyat-toplum ilişkisini irdeleyen sosyolojik okumalara da yer verilecektir. Bu bakımdan Sigmund Freud, Carl Gustav Jung gibi psikanalistler ve Hippolyte Taine'in "soy, çevre, zaman" kavramlarını merkeze alan kuramlara değinilecektir.

Korkunun Hükümranlığında Arayış, Kaybediş ve Hiçlik

"Veda Üçlemesi" adıyla yayımlanan serinin ilk romanı olan *Korku Benim Sahibim* eseri, etnik kimliğinden dolayı ötekileşen, baba figürüne dayalı menfi yaşantılarının yol açtığı yıkımlarla benlik arayışına girişmiş başkişinin kendini gerçekleştirme sürecini psikolojik, sosyolojik ve determinist bir bakış açısıyla gözler önüne serer. Ermeni asıllı olduğunu öğrenen ve yaşadığı dar çevrede yalnızlık duygusuna kapılan başkişi Sude, ötekileşme durumundan kurtulabilmek amacıyla kökenlerine dair araştırmalar yapar. "Korku Benim Sahibim'in kahramanı Sude'ye ödünç verdiğim, aslında benim dedemdir. Kitapta da yazmıştım bunu; 'Bütün hikâyelerimi aldığım dedem'" (Öztop, 2007, s. 62) ifadelerini kullanmasıyla Özdem'in bu romanının otobiyografik özellikler taşıdığı söylenebilir. Benzer şekilde Taşın Belleği: Mardin kitabını hazırladığı esnada dedesinin Mardiyenler soyundan geldiğini öğrenen (Öztop, 2007, s. 63-64) Özdem'in kendisiyle Sude arasında otobiyografik bir bağ kurduğu anlaşılır. Modern romanın karakter özelliklerine sahip olan Sude, kurgu boyunca ontik bir arayış içerisinde fiziki ve psikolojik bakımdan bir çıkmazdan diğerine savrulsa da nihayetinde somut bir sonuç elde edemeyerek nihilistik bir ruh hâline bürünür. Böylelikle korkuları nedeniyle beliren müphemlik, şüphe, hiçlik ve umutsuzluk durumları çerçevesinde modern bireyin pesimist portresi çizilmiş olur. Ayrıca romanda Ermeni-Türk düşmanlığına yapılan dolaylı göndermeler aracılığıyla politik bir değerlendirmenin de önü açılır. Zorunlu göç, kimliksel asimilasyon, azınlıkların toplum içindeki konumu gibi konjonktürel yorumlamalara müsait bir içerik sunan roman, edebiyat-hakikat ilişkisi üzerinden değerlendirilmeye müsait bir görünüm kazanır. Dolayısıyla *Korku Benim Sahibim* romanının sunduğu muhteva, "kökeninin 'ötekine' dayandığını öğrendikten sonra kendi de 'öteki'leşen kahramanımızın gözünden yaşama dair kişisel, politik bir sorgulama" (Yılmaz, 2010) niteliğindedir.

Mensubu olduğu neslin üç alt katmanını irdeleyen Sude, çocukluk anılarından hareketle ninesine dair hatıralarını, dedesinin anlattıklarını, babasının saldırdığı korkuyu ve kendi ruhsal çıkmazlarını korkuları etrafında anlamlandırmaya çalışarak yabancılaşma duygusundan sıyrılmaya çabalar. Korkuları, arayışları iç içe geçerek gündelik yaşantılarında, düşlerinde ve rüyalarında varoluşsal sorgulamalar yaşar. Söz konusu sorgulamalar ise beraberinde ölüm korkusu, toplumsal hayattan tecrit, köksüzlük kaygısı gibi çoğu psikolojik temelli endişeler doğurur. Ayrıca sosyo-politik etmenlerin ortaya çıkardığı yakın çevresini oluşturan arkadaşlarının ve ailesinin öldürülme fikri ile bedenine yönelik geliştirdiği olumsuz düşünceler, geçirdiği ve/ya geçireceği hastalıklar, genetik yapısına dair sorgulamalar yine sosyo-politik bağlamda etnik kökenine dair arayışların derinleşmesine yol açar. Ne var ki romandaki temel vurgu salt etnik kimliğe dayalı bir arayıştan ibaret değildir. Zaman, inanç, şiddet, korku gibi değişkenler etrafında genç bir kızın hayatını anlamlandırmasına yönelik bütünlüklü çabadır: "Korku Benim Sahibim, zamanın yüzeyi ile yetinmeyip, onu neredeyse altüst eden bir edebî güce sahip. Bu arada, küçük Sude'nin, kendisine aşılana dini öğretilere karşı olan isyanı yüzünden, babasının onun sırtında kıldığı oklavayı da anmadan geçmeyelim; korkunun dehlizlerinde daha fazla dolaşmadan tabii" (Kolektif, 2023).

İnsan psikolojisini ilmî bir düzlemde anlamlandırıp tespit edilen sorunları çözümlenmeyi amaçlayan analitik psikoloji, öncelikle S. Frued'un düşünce ve kuramıyla sistematikleşir. Frued'a göre hiçbir insanî davranış rastgele yahut tesadüflere bağlı olarak yorumlanamaz. Bunların temelinde ruhsal etkenler yatar. Eylemler, rüyalar, öfke nöbetleri, gaflar, dil sürçmeleri vs. büyük bir ihtimalle psikopatolojik kırılmaların yansımalarıdır (2004, s. 85). Psikanalizin serbest çağrışım metoduyla tedavi etmeyi amaçladığı bastırılmış duygular, korkular veya davranışlar, öncelikle hatıralar ya da yaşanmışlıklarla tespit edilir; ardından ruhta bir düğüm hâline dönüşen o anın ortadan kaldırılmasıyla yenilenmesi engellenir, çözüme kavuşturulur (Turna, 2020, s. 3). Edebiyatta ve özellikle modern romanda insanın ruhsal düğümleri gözler önüne serilerek bir problematik yaratılır. Kurgu içerisinde gerilim unsuruna dönüşen bu nokta sayesinde kişinin benlik arayışı, içsel çatışmaları ve varoluş mücadelesi belirginleştirilir. Bilinç, bilinçdışı, bellek, gölge, persona nevinden bireysel psikolojik durumlar, her kişide farklılık arz eden değişkenlerdir ve kişi kadrosunda karakter yaratılırken başvurulan temel kavramlardır, denebilir. *Korku Benim Sahibim* romanına bütünlüklü olarak bakıldığında, korku duygusunun başkışının çocukluğundan başlayarak içinde bulunduğu zamana kadar benliği üzerinde etkili olduğu anlaşılır. Nitekim Sude'nin korkuları, gölge arketipi bağlamında bastırıldığı tüm menfi deneyimlerini ve düşüncelerini yaratan, yaşadığı travmaların ortaya çıkışında etkili olan temel faktördür.

Şimdiye dek söylenenlerden hareketle korku hissinin gerek bilimsel gerekse edebî eserlerde bireysel ve toplumsal düzlemde ele alındığı anlaşılır. Böylelikle bellek kavramı etrafında anlamlandırılabilir bir kimlik kazanan korku, şahsi yahut kolektif bir olgu şeklinde yorumlanabilecek bir nitelik kazanır. Bir başka ifadeyle psikolojik ve sosyolojik bağlamda korkunun izahında şahsi ve kitlesel belleğin önemi eser tahlilinde kilit rol oynar. Bu bakımdan bellek kavramının tarihsel akış içerisinde kazandığı işlevlerin her geçen gün önem kazandığı aşıkardır: “Çağlar boyunca bellek insanların dikkatinden hiçbir zaman kaçmamıştır fakat 1990'lardan beri bellek kavramını; travma, soykırım tanıklıkları, sahte anı sendromu, toplumsal ve kültürel bellek gibi diğer kavramlarla genişleyerek kesinlikle yenilenmiş bir görüş olarak görmekteyiz” (Heiremans, 2007- 2008, s. 4). Bellek kavramına bağlı türeyen özgün kavramlar sayesinde modern romanlarda korku hissinin daha çok imgesel kullanımlarla arayış, yabancılaşma, kaybediş, hiçlik gibi sonuçlara bağlandığı söylenebilir. Sonuç olarak, modern toplumlara has pesimist bireyin duyusu, hissediş ve yaşayış biçimlerini resmetmede etkin şekilde kullanan bu içerik, günümüze yaklaştıkça postmodern bir evrilme geçirerek tüketim ve haz odaklı bir hüviyet kazanır.

Korku Benim Sahibim romanının tamamına sirayet eden benlik arayışı; etnik kökendeki bilinmezlikler, baba figürünün çocuk üzerindeki psikolojik etkileri ve ikili ilişkilerin yıkıcı tarafları üzerine inşa edilir. Bireyin kendini ve çevresini anlamlandırma çabası, dar bir muhitte fakat çoğu yardımcı karakterlerle kurulan münasebetler aracılığıyla gerçekleştirilmeye çalışılır. Belirtilen tüm bu hususlar varoluşçu bir bakış açısı ve kavramsal düzlemde Sigmund Frued'un metodolojik hâle getirdiği analitik psikoloji bağlamında anlamlandırılmaya müsaittir.

Korkuların Kısacasında Varoluş Mücadelesi

Korku kavramı üzerine ayrıntılı çalışmaları bulunan Jiddu Krishnamurti, korkunun temel nedenini “olmak” arzusuna dayandır. Krishnamurti'ye göre toplum içerisinde kabul görmek, kendini gerçekleştirmek, anlatma ihtiyacında bulunmak kişinin zihninde çeşitli çatışmalar yaşanmasına yol açar. Bu çatışmalar olmak arzusu ile hiçlik arasında sıkışmışlığa neden olup korku duygusunun kişi üzerindeki etkilerini temsil eden bir misyon kazanır. Zihin, bilinç ya da bilinçaltındaki birikimiyle şartlanmış bir durumda olduğundan hem yaşantılar hem de düşünceler korkunun temel değişkenleri şeklinde yorumlanabilir (2006, s. 13).

Kişinin varoluş sürecindeki mücadelesine referans eden OSHO'nun “bir insanın kendi benliğinin

bilincinde olmaması” (2010, s. 8) tanımı ile romanın başkişi Sude'nin kimlik arayışı benzer bir çizgidedir. Çünkü o, korkularını oluşturan meseleleri bilinç düzeyine çıkararak sorgulamaya başlar ve geçmişten içinde bulunduğu âna doğru araştırmalar yapar. Buradaki dikkat çeken nokta genç kızın farkındalık düzeyinin artmasıdır. Kişinin kendini gerçekleştirme sürecinde kilit bir rol oynayan bilince ulaşma durumu, Sude'de önce çocukluğunda yaşadığı sıkıntıları hatırlaması, ardından atalarının kimliksel dönüşümünü fark etmesiyle açığa çıkar. Bu bakımdan Ermeni meselesi üzerinden sorgulamalara imkân tanınması, romanın özgün yönlerinden birini oluşturur. Ne var ki yaşananlar kısmen taraflı şekilde ele alınmıştır. Dönemin Ermeni vatandaşlarının yaşadığı ya da yaşamış olabileceği zorluklar dile getirilerek mağduriyetin tek taraflı olduğu hissi roman boyunca devam etmektedir. Eser, her ne kadar kurmaca olsa da böylesi güncel bir konuyu işlemeyle edebiyat tarihi kuramları uyarınca incelenmeye uygun bir hâl alır. Bu bakımdan Hippolyte Taine'nin bilindik tarihsel kuramı incelmede kullanılmaya müsait bir yöntem sunar.

Tarihsel gerçekliğin anlamlandırılmasında uzun süre kabul gören ve Türk sanatçıları üzerinde etkili olan Hippolyte Taine'in “soy/ırk, çevre/mekân, zaman” odaklı kuramı, taşıdığı soyut özelliklerle psikolojik determinizm olarak da bilinmektedir. Taine'e göre medeniyetler ilkel psikolojik öğelerden meydana gelir ve söz konusu öğeler tarih odağında ırk, zaman ve muhit değişkenleri etrafında her an devinim içindedir (1920, s. 12, 33). Anılan hareketlilik birey ve toplumlar üzerinde bazen olumlu bazense olumsuz etkiler doğurur. *Korku Benim Sahibim* romanında Ermeni meselesinden hareketle ferdi ve sosyal çatışmaların panoraması sembolik düzlemde ele alınır. Roman, her ne kadar Sude'nin kimlik arayışı şeklinde okunmaya müsait olsa da bu durumun tarihsel probleme dönüşen bir olaya bağlanmasıyla ırk, zaman, muhit unsurlarıyla değerlendirilmeye müsait bir içerik sunar. Dolayısıyla bu muhteva, önce toplumdan bireye ardından ters yönden doğurduğu ruhi yıkımlarla psikolojik determinist bir yapının kurgulaştırılmasında işlevsellik kazanır.

Sosyal ve politik bir gerçeklik olarak Türk tarihinde önemli bir mesele olan Ermeni-Türk çatışması; zorunlu göç, karşılıklı soykırım iddiaları, kitlesel asimilasyon gibi tartışmalarla hâlâ güncelliğini korumaktadır. Birçok edebî eserde işlenen bu konu, incelemeye esas olarak belirlenen *Korku Benim Sahibim* romanında da dolaylı şekilde ele alınır. Muhtemel iç çatışmaların önüne geçmek amacıyla 1915 yılında kabul edilen göç yasası gereğince Ermeni vatandaşların buldukları coğrafyadan uzak bölgelere gönderilmesi uygulamaya konur. Bu olay romanda dolaylı olarak devlet baskısıyla ailesinin din değiştirdiğini, gerçek etnik kimliğinden uzaklaştırıldığını düşünmeye başlayan Sude'nin ruhsal bunalımlarında etkin biçimde işlenir. Önce dedesinin “dönme” sıfatıyla toplum içinde değerlendirilmesi ve yaşadıklarından hareketle, ardından kendi soyundaki bilinmezlikler nedeniyle Sude, ontik bir arayışa girer:

“‘Dönmek’ her koşulda zorlu bir durumdu. Yeni aidiyeti onu tam olarak içine almazdı; gün gelir iğnelerdi, hatırlatırdı öteki olduğunu, makbul olmadığını. Eski aidiyeti için de kayıptı. Ne İsa'ya yaranılırdı ne Musa'ya (...) Benim adım Sude. Adım atamınkilere benzemiyor. 1915'te zincirin halkası kopmasaydı ve onlar hayatlarını sürdürebilmiş olsalardı, ben olmayacaktım. Ama ben var oldum” (Özdem, 2007, s. 85-86).

İrk temelinde yaşanan bu sorgulama akabinde göçle beraber gerçekleşenlerin toplumsal ve bireysel psikolojik yansımalarına da kurgu içerisinde yer verilir:

“O hep susan, yerli yersiz uzaklara dalıp giderek gözlerinden yaşlar süzülen ve sessizce bir zincire eklenen, önceki kimliklerini ve dinlerini unutan, canlı kalabilmek için unutmaya sığınan halklar da sırasıyla öldü.

Ben tanımadan, bilmeden düşledim onları. Bilmek istedim. İğneyle kuyu kazar gibi

aradım durdum” (Özdem, 2007, s. 86).

Kimlik kazanma, korkularındaki hapsolmuşluktan kurtulabilmek adına Sude'nin köklerine dair yaptığı araştırmaların sonuçsuz kalması, ondaki mutsuzluğun pekişmesine yol açar. Tarihsel bir olaya işaret eden bu içerik zaman, çevre ve ırk özelinde ele alınıp edebî bir eserde yer etmesiyle Taine'm kuramına uygun düşer.

Zorunlu göç ve sonrasında yaşananlar romanın temel vurgusu, meselesi değildir. İşlevi bakımından kimlik karmaşası içerisinde bulunan Sude'nin iç çatışmalarını pekiştirici bir güç olarak korkularını tematik bir düzleme taşır. Bu noktada yardımcı kişilerden dede ve baba figürü öne çıkarılır. Sude, dedesinin anlattıkları ve babasının yaptıkları üzerinden geçmişini, içinde bulunduğu ânu yorumlayarak geliştirdiği korkularla yüzleşir. Irk, zaman ve çevre özelinde yaşanan dönüşümleri sorgulayan genç kız, zihnindeki sorulara dair kendini ikna edecek nitelikte cevaplar arar.

Korku Benim Sahibim romanının başkişisi olan Sude'nin korkularının temelinde yer eden etkin figürlerden biri babasıdır. Yazara göre romandaki baba figürünün taşıdığı sembolik anlam; “resmî ideolojinin, sindirmenin bir tür projeksiyonu. Korkunun sahibi de değil, yaratıcı”dır (Öztop, 2007, s. 65). Keza egemen güç elinde korku “aslında her şeyden önce, psikolojik, sosyolojik, sosyal ve siyasal gerçekliği yaratan kurucu, yaratıcı ve üretici bir unsurdur, dinamiktir” (Başaran, 2019, s. 76). Romanda Sude'nin henüz çocukluk döneminde basit bir olay yüzünden akrabalarının önünde babasından yediği dayak, babasının otoriter gücünü fiziki darp/şiddet üzerinden kabul ettirmesiyle ilişkilendirilebilir:

“Oklavayı getir” dedi babamın sesi. Annem onun yüzüne baktı çaresizce. “Getir dedim!”

‘Yat yere!’

Herkes seyretti. Misafir gelen dayımlar, çocuklar. Kimse ne ağzını açabiliyordu ne de kalkıp onun elinden oklavayı alabiliyordu. Hiç sesim çıkmadı. Nihayet oklava kırıldı. Babamın kolu oklavanın elinde kalan yarısıyla havada kaldı” (Özdem, 2007, s. 34).

Sude'nin babasından gördüğü şiddet ve hissettiği korku, onun üzerindeki teslimiyet duygusunun pekişmesine yol açar. Ayrıca misafirlerden hiçbirinin babaya engel olmayışı/karşı çıkmayışı otorite karşısında sinmişliğin sembolik tasviri şeklinde yorumlanmaya müsaittir. Çocukluk döneminde annesiyle arasındaki mesafe ile babasından gördüğü fiziki ve psikolojik şiddet, gençlik yıllarında Sude'nin mutsuz bir ruh hâline bürünmesine sebep olur:

“Bunu söylemem gerek, hatta mutlaka söylemem gerek: iki korku arasında büyüdüm ben. Sonra korku benim sahibim oldu. Etten binama yerleşti. (...) İki korku arasında büyüdüm ben. Biri sevgiyi kaybetme korkusuydu. Diğeri babamın yoluma düşen gölgesinin saldırdığı korku” (Özdem, 2007, s. 36-37).

Sude'nin çocukluğunda yaşadığı bu travmatik olaylar, onu sadece ruhsal yönden etkilemez. Korkuları neticesiyle bedeninde de istenmedik durumlar ortaya çıkar. Karanlıktan, yalnızlıktan korkması, ilerleyen yaşına rağmen altını ıslatması ondaki bedensel ve ruhsal bozuklukların somut görünümleridir. Korku, kızgınlık ve utanç duygularının iç içe geçtiği anlarda Sude'nin bedenine ve duygularına yönelik olumsuz bir tavır geliştirdiği görülür:

“Bacaklarımın arasından sıcak, sıcacık bir sıvı tatlı tatlı akıyordu. Sonra yavaş yavaş soğukluk kaplıyordu bedenimi. Ve utanç. Korktuğum için mi, yoksa altıma işediğim için mi utanıyordum tam olarak bilemiyordum. Aslında arada söylemeyi unuttuğum başka bir duygu var. Kızgınlık. Korktuğum ve korkudan işediğim için kıızıyordum kendime. Ardından bu duygular birbirine karışıyor ve korku, kızgınlık derken müthiş

bir utançla doluyordum. (...) Bazen bağ evinden de korkardım. İliğimi kemiğimi ele geçiren gece korkusu yüzünden altıma kaçırdım” (Özdem, 2007, s. 41).

Çocukluk döneminin kritik evrelerinde menfi tecrübelerle sınanan Sude, nefretini ya da kızgınlığını korkularına neden olan kişilere yöneltilen bilinçdışı kendisini sonraki yıllarda olumsuz etkileyecek düşünce ve deneyimler biriktirir. Çocukluğa has saflık ve itaat durumu bu birikimin katlanarak oluşumunda etkili olsa da mekân-insan ve insan-insan ilişkisindeki problemler anne ve özellikle baba figürlerinin sağlıklı bir kimlik inşasında ne denli önem taşıdığını bir kez daha göstermiş olur.

Roman içerisinde kalıtım faktörü üzerinden korku duygusu üzerine yoğunlaşıldığı dikkat çeker. Sude, annesinin yaşadığı bir olay sonrası ortaya çıkan travmatik durumunu kendi ruh hâliyle özdeşleştirir:

“Daha sonra benim devralacağım, onu bilinçsizce ağlatan o kalıtımın, o bilinmeyen kalıtımsal acının, korkunun tezahürüydü bunlar. (...) Kalıtım yalnızca kaş, göz, saç renginin, hastalıkların, belli davranış kalıplarının aktarıldığı bir zincir değil. Bu mirasla bize geçmiş yaşam deneyimleri, kimi duygular ve anılar da aktarılır. Bu büyümlü zincir bazen hiç aklımıza gelmeyecek biçimlerde dokunur bize, incecik sırlı çatlaklardan akar gelir” (Özdem, 2007, s. 18).

Alıntıyı önemli kılan nokta, korku hissinin izahında öznellikten nesnel gerçekliğe yönelerek tutarlı bir neden-sonuç ilişkisi kurulmasıdır. Şöyle ki anlatıcı tarafından, annesi ve kendisinde ortaklık arz eden ağlama krizlerini, anlamsız ve süreklilik gösteren korku hissinin salt dış etmenler ya da öğrenmelere bağlı kalmaksızın psikolojik açıdan da kalıtımsal şekilde aktarıldığını vurgulamasıyla işin ilmî boyutuna işaret etmiş olur. Ayrıca alıntıda korku türü Freud’un nedeni bilinmeyen, tanımlanamayan korku şeklinde izah ettiği (2014, s. 106) nevrotik korkuya uygun görünmektedir.

Modernizmle beliren kimlik bunalımı; arada kalmışlığın, aidiyet duygusunun yitimi, manevi değerlerden kopuş gibi problemler doğurur. Entelektüel tarzda bir bunalım olarak tanımlanabilen bu kimliksel sorun, kişide idealizm kaybı, uyumsuzluk, kayıtsızlık, kaçış, kayboluş gibi sorunsalların ortaya çıkışına zemin hazırlar (Göncü, 2021, s. 338). Varoluşçu kuram içerisinde insan merkezli tavrın yansımaları olarak da değerlendirilebilecek olan bu sonuçlar, Jean Paul Sartre’nin felsefi anlayışına uygundur. Zira Sartre’ye göre “ilk insan vardır; yani insan önce dünyaya gelir, var olur, ondan sonra tanımlanıp belirlenir, özünü ortaya çıkarır” (2005, s. 63). Roman içerisinde anlatıcı tarafından tanrıya yönelik yapılan eleştirel söylem söz konusu bakış açısı ile paralellik göstermektedir:

“Ruhların bu kadar özgür olması bize yapılan en büyük kötülük. Bu neyin cezası? Sınırsız düşleri, düşünceleri, hayalleri böylesine sınırlı ve yetersiz bir kaba, bu bedenlere üfleme bir cezadan başka ne olabilir ki?” (Özdem, 2007, s. 94)

Modernizmle beraber öne çıkan pozitivist ve hümanist anlayışlar, din ve tanrı düşüncelerini salt bir yanılsama olarak değerlendirir. Çözümü ise insanın özünde, bilincinde arar. Romanın geneline sirayet eden atmosferi Sude’nin insani ve nesnel gerçeklere dayanan olaylar karşısındaki tepki ve hislerinin oluşturduğu düşünülürken, okurun, manevi dayanakların göz ardı edilerek kimlik arayışı çabasında bir şahıs portresi ile karşı karşıya bırakıldığı söylenebilir.

Kurgu ilerledikçe Sude’nin etnik kökenlerine dair araştırmaları ufak tefek sonuçlar verse de bunların hiçbiri onu tatmin edecek ayrıntılara sahip değildir. Bulduğu mezarlar, haçtan kolyeler, döneme tanıklık etmiş eski komşusu ve birkaç kişi genç kızın zihnindeki sorulara cevap olamadığı gibi yeni sorular yaratır. Bu soruların da cevapsız kalışı ise mevcut belirsizliklere yenilerinin eklenmesine neden olup Sude’nin kimlik arayışında olumsuz ve yıkıcı etkilere yol açar.

Romandaki varoluşsal sorgulamaların ümitvar bir özellik gösterdiği ender noktalardan biri Sude'nin aşkı hissettiği bölümlerde ortaya çıkar. Daha çok sayıklamalar şeklinde açıklanan ve “sen” ifadesiyle kişileştirilen aşk, gerçekte düşün iç içe geçtiği bir atmosferde ele alınır. Buna rağmen aşkın yarattığı olumlu hava uzun sürmez. Zira aşk duygusu, Sude'nin mutluluğunu kaybetme korkusuyla bir araya getirilir. Sevdiği kişiyle ilişkisi süresince bir kaybetme korkusuyla yaşadığını ve nihayetinde bir hiçlik duygusuna kapılarak ölümü beklediği anlaşılır:

“Ben bir bütün olabilir miyim artık?

Aklıma sen uyandın ve hayat yolum daraldı.

Zaman geçsin diye bekliyorum yalnızca... Bütün yaptığım bu. Zamanın geçmesini beklemek” (Özdem, 2007, s. 96).

Ölüm duygusunu perçinleyen kaybetme korkusu, aşkın verdiği huzura rağmen genç kızın benliğinde hâkimiyet kurar. Melankolik hâlin ayırt edici özelliklerinden biri olarak da değerlendirilebilecek bu duygu karmaşası, Sude'nin depresif ve disforik bir mizaca da sahip olduğunu düşündürür (Karadeniz, 2021, s. 639). Nitekim Sude, pesimist bir ruh hâliyle kendisine ve çevresine yönelik olumsuz bir tavır takınır, yabancılaşma hissiyle “öteki”leşir. Sonuç olarak vazgeçiş, umutsuzluk, korku gibi duyguların elinde nihilist bir düşünce yapısıyla ölümü bekler.

Özetle Sude, benlik arayışına giriştiği ilk andan nihilist bir kimliğe büründüğü son ana dek arayışlarından vazgeçmemiş ve bilinç düzeyinde çevresine göre daha farkındalık sahibi bir karakter olarak çizilmiştir. “Hafıza” kavramı ile çocukluğuna dönen genç kız, “kolektif bilinçdışı”nın menfi tesirlerini etnik kökeninden dolayı yaşadığı zorluklarla anlamlandırmaya çalışır. Kendini gerçekleştirme sürecinde özgür bir “ben” kazanma çabaları ise geçmişindeki “nevroz” ve “korku”larının elinde yok olup gider. Zihnini meşgul eden soruların yaktığı ilk kıvılcım zamanla harlanarak içini kavuran bir ateşe dönüşür. Hayalleri, rüyaları, geleceğe dair umutları zamanın acımasız yok edişi içinde küllenir ve nihayetinde kaybolur. Bu bakımlardan Sude, modern çağın toplumdan bireye ve bireyden topluma doğru açılmaman birçok problemine maruz kalmış portresini temsil etmektedir. Korku çağının kendine has özelliklerinin somut görünümlerinin işlendiği *Korku Benim Sahibim* romanı, başta Sude olmak üzere kişi kadrosundaki tipler aracılığıyla bireyler üzerinde nasıl etkiler yarattığını okurların dikkatine sunmaktadır.

Sonuç

Modern Türk edebiyatı içerisinde üretken isimlerden biri olan Filiz Özdem kaleme aldığı eserleri ve özellikle romanları ile ön plana çıkar. Kadın, aşk, arayış, yalnızlık, ölüm, zaman gibi temalar üzerine inşa edilen romanların çoğunda benzer bir kurgusal yapıdan söz etmek mümkündür. Felsefeci kimliği, dili kullanma becerisi, sosyal meseleleri bireysel hassasiyetlerle harmanlayarak işlemesi Özdem'in eserlerindeki özgün tarafları oluşturmaktadır.

Çoğu modern roman kimliğindeki eserlerinde ele aldığı ferdî duyuş, hissediş ve yaşatış biçimi *Korku Benim Sahibim* romanında da açıkça gözlemlenir. Romanda tarihsel bir realite olan zorunlu Ermeni Göçü meselesi yarattığı psikolojik tesirler ışığında ele alınır ve çoğu zaman sembolik düzeyde eleştirilir. Kitlesel baskı, şiddet ve dejenerasyon etnik kimlik sorgusu ile kurguya eklenir. Ne var ki eserin ana mevzusu bu husus değildir. Sude isimli genç kızın ruhsal çatışmaları etrafında yaşadığı çıkmazlar, benlik arayışı, yabancılaşma hissi kurgusal ve tematik yapının şekillenmesini sağlayan asıl değişkenlerdir. Söz konusu değişkenlerin işlevsellik kazanmasında ise korkunun egemen duygu olarak öne çıktığı dikkat çeker. Annesi ile yakın olmayışı, babasından gördüğü şiddet, etnik kimliğindeki belirsizlikler, toplumsal dışlanmışlık düşüncesi romanda başkişinin giriştiği benlik arayışı serüveninde travmatik, nevrotik durumların önünü açarak sürecin başarısızlıkla sonuçlanmasına neden olur. Geçmiş,

şimdi ve gelecek üzerine inşa edilmeye çalışılan sağlam bir benlik edinme çabası, yaşanan ve düşünülenler nedeniyle amacına ulaşmaz. Romanın başından sonuna dek süregelen varoluşsal arayışlar, belirtilen sonuçsuzluklar sebebiyle başkişiyi nihilistik bir ruh hâline büründürür. Ayrıca romanda din, tanrı gibi manevi sığınaklara eleştirel bir tavrın geliştirilmesi de benlik kazanma çabasındaki başarısızlıkta işlevsellik taşır.

Son tahlilde denebilir ki *Korku Benim Sahibim* romanı, modern çağın yıkıcı etkilerini daha çok bireysel hassasiyetler etrafında ele alan, korku duygusunun farklı görünümleri odağında tasarlanan aynı zamanda sunduğu psikolojik ve sosyolojik içerikle özgünlük kazanan bir eser olarak dikkate değerdir.

Finansman

Finansal destek alınmamıştır

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDG)

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri: 4 Kaliteli Eğitim

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri: 5 Cinsiyet Eşitliği

REFERANSLAR

- Atlı, F. (2017). Abdullah Efendi'nin rüyaları hikâyesinde korkunun hükümranlılığı. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (42), 201-230.
- Aydın, S. (2015, 18 Haziran). Bizi inciten aşk değil, *Evrensel*. Erişim Adresi: <https://www.evrensel.net/haber/253943/bizi-inciten-ask-degil>
- Başaran, H. A. (2019, Ekim). Thomas Hobbes'ta korku duygusunun işlevi. *HFSA- Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, (29), 68-76.
- Cebeci, O. (2009). *Psikanalitik edebiyat kuramı*. İstanbul: İthaki Yay.
- Celal, M. (2022, 11 Mart). Hayat beyhude bir iç çekiş miydi?. *Hürriyet Kitap-Sanat*. Erişim Adresi: <https://www.hurriyet.com.tr/kitap-sanat/hayat-beyhude-bir-ic-cekis-miydi-42020331>
- Freud, S. (2004). *Psikanaliz üzerine* (A. A. Öneş, Çev.). İstanbul: Say Yay.
- Freud, S. (2014). *Ket vurma belirti ve korku* (L. Yarbaş, Çev.). İzmir: İlya Yay.
- Furedi, F. (2001). *Korku kültürü* (B. Yıldırım, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yay.
- Göncü, M. (2021). *Korkunun edebi görüntüleri*. Ankara: Hece Yay.
- Gupta, M. K. (2009). *Korkuyu nasıl yeneceksiniz?*. İstanbul: Bilim Teknik Yay.
- Güngör, F. Ş. (2023). Türkiye'de varoluşçuluğun ilk alımlanışına dair Joachim Ritter çerçevesinde bir değerlendirme. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 7(2), 114-130.
- Heiremans, D. (2007- 2008). *Memory in Kazuo Ishiguro's when we were orphans and a pale view of hills*. Gent: Universiteit Gent.
- Jung, C. G. (2009). *Dört arketip* (Z. Aksu Yılmaz, Çev.). İstanbul: Metis Yay.
- Kantarcıoğlu, S. (2009). *Edebiyat akımları Platon'dan Derrida'ya*. İstanbul: Paradigma Yay.
- Karadeniz, M. (2021). Karanlık bir ruhun ıstırabı: Halit Asım ve şiiri üzerine bir inceleme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 631-646.
- Karataş, T. (2001). *Ansiklopedik edebiyat terimleri*. İstanbul: Perşembe Yay.
- Keser, A. (2022). Nietzsche'nin Üstinsanına Karşı Stoa'nın Bilgesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 6(1), 52-64.
- Kolektif (2023, 12 Aralık). Korku benim sahibim. *İnsanokur*. Erişim Adresi: <https://www.insanokur.org/korku-benim-sahibim-filiz-ozdem/>
- Krishnamurti, J. (2006). *Bilinmeyene açık olmak, korku sorunu, güvenlik diye bir şey var mı?* (S. Toksoy, Çev.). İstanbul: Sistem Yay.
- Kulak, A. (2022). Yazmak benim için şizofrenik bir durum. *Litera edebiyat*. Erişim Adresi: <https://www.literaedebiyat.com/post/filiz-ozdem-butun-atesler-sondogunde>
- Moran, B. (2009). *Edebiyat eleştiri ve kuramları*. İstanbul: İletişim Yay.
- OSHO (2010). *Korku -yaşamın güvensizliklerini anlamak ve kabullenmek-* (M. Duygun, Çev.). İstanbul: Butik Yay.
- Özdem, F. (2007). *Korku benim sahibim*. İstanbul: Yapı Kredi Yay.
- Öztop, Erdem (2007, Eylül/Ekim/Kasım). Kabuslarımızı anlatabilseydik, birbirimizi anlamak daha kolay olabilirdi. *Hürriyet Gösteri*, 291, 62-65.

- Sağır, A. & Aktaş, Z. (2017). Pastoral sessizlik: bir korku sosyolojisi denemesi. *Turkish Studies*, 12(29), 457-486.
- Sartre, J. P. (2005). *Varoluşçuluk* (A. Bezirci, Çev.). İstanbul: Say Yay.
- Taine, H. A. (1920). *History of English Literature*. Vol. 1, London.
- Tosun, N. (2011). *Modern öykü kuramı*. Ankara: Hece Yay.
- Turna, M. (2020). Edebiyat ve psikanaliz üzerine. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 4(1), 1-17.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Yeter Şahin, G. B. (2019). *Türk postmodern anlatılarında modernizm eleştirisi*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yay.
- Yılmaz, O. (2010, 19 Mart). Üçlemenin sonunda, bir hüznü aşk ve veda. *Sabit Fikir*. Erişim adresi: <https://www.sabitfikir.com/elestiri/uclemenin-sonunda-bir-huzunlu-ask-ve-veda&referer=81590>

EXTENDED ABSTRACT

Filiz Özdem, one of the prolific figures in modern Turkish literature, produces works in various genres such as novels, poetry, translations, city monographs, essays, and academic studies. While she gained recognition for her city monographs, she achieved fame primarily through her novels, many of which stand in a modernist vein. It is possible to identify a common fictional and thematic structure in her novels that largely aligns with modernist tendencies. The realistic portrayal of human psychology alongside the indirect portrayal of social issues through symbols constitutes the distinctive aspects of Özdem's literary identity. Her success in language and style is noteworthy for combining the quest for perfectionism with the intimate atmosphere of everyday language. When examined in the context of her novels, concepts such as loneliness, alienation, marginalizing, love, death, time, fear, and women emerge as fundamental variables shaping both the fictional and thematic structure. Additionally, problems carrying social reality are explored around individual sensitivities in the author's aesthetic sensitivity. Adopting a more individualistic approach, Özdem constructs human psychology on the conflicts experienced in a person's inner world. Focusing on situations rather than events, the author employs narrative techniques characteristic of the modern novel according to the content of the works. Stream of consciousness, internal monologue, thinking based on associations, and dialogues are presented to the reader through dreams, fantasies, murmurs, and/or daydreams. Human-space, human-object, and human-human relationships provide depth to the work on a multi-dimensional and associative level, allowing for plural readings.

The first book of the series written under the title "Veda Üçlemesi," the novel "Korku Benim Sahibim", is the author's first work written in 2007 and generally possesses a modernist style. This article primarily focuses on the "Korku Benim Sahibim" novel, which embodies many of the aforementioned characteristics. The plot constructed around the emotion of fear is shaped through the experiences, thoughts, and feelings of the main character, drawn as a character from her past to the period the protagonist lives in. Traumatic events experienced during childhood, uncertainties about her ethnic background, and concerns about her future prevent the young girl named Sude from developing a healthy self. Sude, attempting to overcome the challenges in her quest for self-realization, becomes increasingly isolated and alienated in the hands of her fears due to the sense of individual and societal exclusion. At this point, the various manifestations of the emotion of fear become the focal point of the novel. Psychological and physiological violence she suffered from her father, and societal pressure suffered by her ancestors due to their ethnic background, hinder the construction of a positive identity in her. Seeking answers to questions in her mind, the young girl becomes more isolated under the shadows of her fears and uncertainties, eventually adopting a nihilistic state of mind.

Therefore, a descriptive method, one of the qualitative research methods, has been preferred throughout the examination. Literature review, psychoanalytic theory, and, when necessary, the theory aiming to examine social reality in terms of race, time, and environment have been consulted. The conceptual framework takes into account the concepts in the works of figures such as Sigmund Freud and Hippolyte Taine. Elements carrying aesthetic value in a symbolic context in the novel are mostly attempted to be related to theoretical-based conceptual variables such as "self," "consciousness," "collective unconscious," "memory," "neurosis," "fear," "race," and "environment." Additionally, traces of existentialism and nihilism movements are evidently found in the novel. As a result of the analyses, it is understood that "Korku Benim Sahibim" depicts content suitable for an individual who has fallen into hopelessness within the impasses created by the modern age and the societal structure. While doing so, the author has chosen fear as the dominant element, thus concluding that she has crafted the novel in the identity of a modern novel that examines the inner world of humans from different perspectives through psychological elements. The primary motivation for preparing this article is the absence of any scientific study about the author and her successful handling of the emotion of fear from various angles.